

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרב ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת וירא תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
19:12	18:34	* 17:44	
19:08	18:31	17:41	ת"א
19:09	18:31	17:41	חיפה
19:11	18:34	17:44	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 17:24

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת וירא תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחר" - חומש בראשית

1 ..... חייל טוב נמדד בשעת קרב

פניני אור החיים הקדוש:

8 ..... העולם קיים בזכות הצדיקים

פרשה למעשה:

11 ..... מצות ביקור חולים

13 ..... הטוב שברופאים לגיהנם

16 ..... במידה שאדם מודד מודדים לו

19 ..... כמות גדולה עבור שלושה אנשים!?! ...

20 ..... מה בסך הכל עשיתי!?! ...

חנוך לנער:

23 ..... גם כי יזקין לא יסור ממנו

חייל טוב נמדד בשעת קרב

למלך שהיה לו שר צבא, אשר היה יוצא תמיד למלחמה וחוזר בניצחון, כאשר ידו על העליונה. באחד הימים, כשמרדה אחת ממדינות המלכות, קרא המלך למצביא, גיבור החיל, ואמר לו: "דע לך כי בזאת תיבחן. אם לא יעלה בידך להביס את אויבינו

ב מ ל ח מ ה
הקרובה, הרי שכל הניצחונות שנחלת עד כה חשובים כאין וכאפס!"

בדומה לכך, החשיב הקב"ה את ניסיון עקדת יצחק יותר מכל הניסיונות הקודמים בהם התנסה אברהם. אומנם כל אחד מהניסיונות היה כבד מאוד, אבל הניסיון האחרון, העקדה, היה כבד וקשה מכולם!

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹקִים נִסְּאוּ אֶת אַבְרָהָם (בראשית כב, א).

בפיוט "עַתְּ שְׁעָרֵי רְצוֹן" אומר הפייטן: "בְּאַחֲרִית נֶסֶה בְּסוֹף הָעֶשְׂרָה".

מה הכוונה ב"אַחֲרִית נֶסֶה"?

שנינו במשנה באבות (ה, א): "עשרה ניסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכולם".

"אם הלילה לא יעמוד

בניסיון האחרון, סופו

יוכיח על תחילתו

ש'אמונתו אינה

שלימה!"

ה"פרקי דרבי אליעזר" (פרקים כו-ל) הולך ומונה את עשרת הניסיונות, והאחרון שבהם - עקדת יצחק.

ובגמרא (סנהדרין פט ע"ב) מובא, שלפני עקדת יצחק אמר

הקב"ה לאברהם: "ניסיתך בכמה ניסיונות ועמדת בכולן, עכשיו עמוד לי בניסיון זה, שלא יאמרו אין ממש בראשונים".

הגמרא מוסיפה וממשילה את הדבר

בניסיון אור כשדים נכנס אברהם

ובהרחבה רבה, בעוד ניסיון 'אור כשדים' מוזכר ברמזו ובקיצור נמרץ?

ניתן לכאר את הדברים באופן נפלא בדרך הבאה:

בעצם, כאשר מתבוננים במסירות נפשו של אברהם אבינו, אי אפשר שלא להזדעזע עד עמקי הנפש.

צא וראה, במשך עשרות שנים אברהם אינו זוכה לבנים. הקב"ה מבטיח לו (בראשית טו, א): "אֲנֹכִי מִגֵּן לְךָ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד", אבל אברהם משתוקק לבן, כל שכר שבעולם לא שווה לו כנגד בן שימשיך את זרעו.

הוא מתחנן לפני בורא עולם (שם פס' ב): "מִה תִּתֶּן לִי וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי". אומנם "וְבֵן מְשֻׁק בֵּיתִי הוּא דְמִשְׁק אֱלִיעֶזֶר", אבל אין מה להשוות זאת לבן משלי. אני רוצה בן שיירש אותי ואת תכונותיי, ילך בדרכי ויצוה את בניו

אבינו לכבשן האש והוכיח לנמרוד ולכל באי העולם כי ה' הוא האלוקים. בניסיון העקדה אמר הקב"ה לאברהם להעלות את יצחק בנו לעולה, ואכן אברהם השכים בבוקר, חבש בעצמו את חמורו ומיהר לעקוד את יצחק אבינו ולקיים את דבר ה' בזריזות ובמסירות.

התורה מאריכה רבות בניסיון עקדת יצחק, אותו אנו זוכרים וקוראים בכל יום בתפילת שחרית, ומפנימים לתוך ליבנו את מסירות הנפש הכבירה של אברהם אבינו.

לעומת זאת, ניסיון אור כשדים, שבו אברהם אבינו נכנס לכבשן האש וכמעט חדל מלהתקיים, נכתב בתורה ברמז קל בלבד בפסוק: "אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים" (בראשית טו, ז).

והשאלה העולה היא, במה נבדלו שני הניסיונות זה מזה, ומדוע ניסיון עקדת יצחק מפורט בתורה במפורש

ממתין ומצפה בכליון עיניים לקיום ההבטחה, עד הגיעו לגיל תשעים ותשע. ואז סוף סוף הוא מתבשר על ידי המלאך - "שׁוֹב אָשׁוּב אֶלְיָךָ כְּעַת חֲזִיה וְהִנֵּה בֶן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ" (שם יח, ז). ואכן, ההבטחה האלוקית מתקיימת - "וְה' פָּקַד אֶת שָׂרָה בְּאִשְׁרָה אָמַר" (שם כא, א). כעבור שנה מאז הבטחת המלאך, כעת חיה, נולד יצחק.

אברהם מגדל את יצחק בנו לאמונה צרופה וליראת שמים טהורה. כאשר היה חשש מהשפעתו הרעה של ישמעאל על יצחק, גירש את הגר ואת ישמעאל מביתו. שום דבר לא עומד למוזל רצונו לגדל את בנו לה' ולתורתו. יצחק גדל ונהיה לאיש צדיק וחסיד, הולך בדרכו של אברהם אביו. אברהם הוא מידת החסד, ואילו יצחק מפתח בנפשו מידה מיוחדת - גבורה. וכי יש לך נחת גדולה מזו לאברהם?

ואז, בהיות יצחק בן שלוששים ושבע, נגלה ה' אל אברהם ומצווה עליו: "קח נָא אֶת בְּנֶךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יִצְחָק וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמִּצְרַיִם וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה" (שם כב, ב).

בבת אחת הכל משתבש! אברהם ניצב בפני ניסיון נורא.

ואת ביתו אחריו לשמור דרך ה'.

בן משק ביתי דולה ומשקה מתורת רבו, אבל כל זה כשרבו בחיים, אך כשאין רבו בחיים - יחדל מלדלות - וממילא יחדל מלהשקות, וכשיבש המעין - יקצץ האילן.

לעומת זאת, הבן מנחיל את מורשת אביו לבניו אחריו, היא מונחלת מדור לדור, וכך לעולם לא ייבש המעין ולא יקצץ האילן.

אברהם אבינו הפיץ את אור האמונה בכל העולם, הוא הפך את העולם מעולם של כפירה ועבודה זרה - לעולם של אמונה בבורא עולם. מי ימשיך להאיר את העולם באור האמונה לאחר לכתו? אי אפשר לבטוח בבן משק ביתו. רק בן אמיתי ימשיך את דרכו של אביו ויוסיף להפיץ את אור האמונה.

הקב"ה שומע את תחינתו של אברהם - ונענה לו: "לֹא יִרְשָׁךָ זֶה, כִּי אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמְעִיף הוּא יִרְשָׁךָ" (שם פס' ד). ולא עוד, אלא ה' מבטיחו שזרעו ירבה ככוכבי השמים.

אברהם אבינו מאמין בה' ובהבטחתו - "וְהָאֱמֹן בַּה' וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צָדְקָה" (שם פס' ו). במשך שנים על גבי שנים הוא

והורגים בחיילי ישראל.

אחד הקצינים שפיקד על הגדוד, יצא יחד עם החיילים, כדי לגלות את קו הפעולה הנכון על מנת לחסל את המחבלים. הפלוגה רק נכנסה למקום ומטר יריות ניתך עליה. החיילים לא ידעו מה לעשות, רק מרימים את הראש וחוטפים צרורות ירי, שנורו ממרפסת בניין ענק בן מספר קומות.

הקצין בחר כמה חיילים והורה להם להתלוות אליו. במסירות נפש שאין לתארה, הם נכנסו מהצד האחורי לתוך הבניין שורץ המחבלים ועלו אל הגג. כאשר המחבלים יצאו למרפסת, הם חטפו מטחי ירי שנורו מעל ראשם, מבלי שיבינו כיצד החיילים, שהיו במקום אחר לגמרי, מפגיזים אותם לפתע מלמעלה. כך חוסלו למעלה מחמישים מרצחים!

אותו קצין, שזכה להציל יהודים רבים במסירות נפש, קיבל את גמולו וזכה לימים לעושר רב ולמעמד בכיר במדינה. הקב"ה שילם לו כגמולו.

כאשר אדם מוסר את נפשו למען עם ישראל, הוא לא מאבד דבר ושכרו אינו מקופח, אלא זוכה לגמול רב משמים!

הניסיון כפול: ראשית, איך אפשר לוותר על בן שנולד לאחר מאה שנים, ולא סתם בן - אלא בן צדיק שהולך בדרכי אביו ועתיד להנחיל את מורשתו של אברהם לבניו אחריו? ובנוסף, אברהם עומד בפני מבחן האמונה - הרי הקב"ה הבטיח לו (שם כא, יב) "כִּי בְּיִצְחָק יִקְרָא לְךָ זָרַע", והנה כעת ההבטחה הזאת מתנפצת אל מול עיניו! האם האמונה תישאר שלימה ואיתנה כחומה בצורה, או שיתגלעו בה בקיעים?

אם חלילה לא יעמוד בניסיון האחרון, סופו יוכיח על תחילתו שאמונתו אינה שלימה!

אך אברהם עמד בניסיון הזה, ובכך הוכיח על שלימות אמונתו בכל הניסיונות כולם. באין אומר ודברים, הוא הזרז לקום בבוקר, חבש את חמורו במו ידיו ונחפז לקיים את דבר ה' בשלמות ובמסירות נפש עצומה ונוראה!

במהלך מלחמת לבנון הראשונה, נכנסה פלוגת צנחנים ללבנון כדי לטהר קו מחבלים, שהיו מפגיזים

האש חיזקה את האידיאולוגיה בה דגל, ותאמה למסר אותו העביר עד עתה לכל באי עולם.

לעומת זאת, בעקדת יצחק הצטווה אברהם אבינו לעשות מעשה הסותר כביכול את האידיאל עליו הצהיר וחינך עד כה.

באותה תקופה נהגו רבים להעביר את בניהם למולך. הם היו עוקדים את צאצאיהם ושורפים אותם כתקרובת לפסלים ולאילים. אברהם אבינו לחם כנגד מעשה האכזריות הזה ויצא חוצץ כנגד אותם אנשים.

והנה לפתע נגלה אליו הקב"ה ואמר לו לעקוד את בנו על גבי המזבח. כאשר אברהם עמד להקריב את בנו, היה נראה כביכול כי הוא חוזר בו מהאידיאולוגיה בה דגל עד כה. ומה יאמרו הבריות? אברהם אשר היה הולך ממקום למקום ומשפיע על כולם שלא לשרוף את בניהם, משנה

באופן נוסף ניתן לבאר את מעלת ניסיון העקדה:

במשך כל ימיו נטע אברהם אבינו בלב הברואים את האמונה בבורא יתברך. הוא היה הולך ממקום למקום, נואם ומרצה, מנפץ את האמונות הזרות ומפיץ את מציאות הבורא בעולם. והנה בא נמרוד, ששמע כי אברהם ניתץ את כל האילים, וציווה עליו באיומי מות להשתחוות לפסלים ולסגוד להם.

אולם אברהם בחר למסור את נפשו ולהיכנס לכבשן האש כדי שלא לעבוד עבודה זרה.

בעצם הסכמתו להיכנס לכבשן האש היה כרוך ניסיון נורא. אבל יחד עם זאת היה בדבר כדי לחזק את הדעה שהפיץ בעולם ולהודיע לכל כי האילים והפסלים הינם הבל ורעות רוח. כניסתו של אברהם אבינו לכבשן

להיכנס לכבשן האש, כדי שלא ימשיכו לסגוד לעבודה זרה ויעבדו רק את בורא העולם. וכאשר האדם אינו מצווה, הרצון עדיין ברשותו, וכיון שכך הניסיון פחות כבד.

מה שאין כן בניסיון העקדה - היה לו ציווי מפורש מהקב"ה להקריב את בנו, ומכאן הקושי הגדול לעמוד בניסיון זה.

אהבתו של אברהם אבינו לקב"ה, היא היסוד לעמידתו בכל הניסיונות כולם. לכן לפני העקדה אמר לו ה' יתברך: "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבתך את יצחק וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמִּרְיָה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה". אולם לאחר העקדה אמר: "אל תשליח ידך אל הנער" (שם כב, יב), מבלי להזכיר את חיבתו של אברהם לבנו יחידו יצחק.

זאת כיון שהניסיון שניצב בפני אברהם אבינו היה, האם יעקוד את אהבה העצומה שרחש לבנו, ויקריב אותה למען ה' יתברך או האם יקדיש את כל האהבה העצומה שבליבו לבורא העולם.

ואכן אברהם הוכיח במעשה העקדה כי

לפתע את טעמו ומקריב את בנו במו ידיו!?

מחמת כן, ניסיון אור כשדים, שתאם לתורה שאברהם אבינו הפיץ בעולם, היה יותר קל מאשר ניסיון עקדת יצחק שבו נראה כביכול כי אברהם אבינו נמלך בדעתו וסותר את האידיאלוגיה שבה תמך ואותה הפיץ בעולם.

ולא זו בלבד, אלא שהקב"ה הבטיח לאברהם "פִּי בְיַצְחָק יִפְתָּח לְךָ זֶרַע", ולפתע הוא מצווה עליו לזבוח אותו לעולה!

אברהם אבינו לא שואל שום שאלה ולא מערער כמלוא נימה על ציוויו של בורא העולם, ובכך הוא עומד בניסיון קשה ונורא, שמזכותו עם ישראל יונק וניזון עד ימינו אנו ועד ביאת הגואל.

יש המבארים עוד, כי ניסיון העקדה היה קשה מניסיון אור כשדים, כיון ש"גדול המצווה ועושה יותר ממני שאינו מצווה ועושה".

בניסיון אור כשדים, אברהם אבינו לא הצטווה להכריז על כפירתו באלילים, אלא הבין מרצונו וממדעו כי עליו

בתדהמה עצומה. "כיצד יתכן שהרבי, קודש הקודשים, מלטף סוסים!?" כאשר רבי ישראל הבחין בתמיהתו של האיש, החווה בידו לעבר הסוס ואמר: "רואה הינך את הסוס אותו אני מלטף, במשך יותר מארבעים יום הוא לא דיבר, ולמרות זאת הוא לא עלה בדרגה אלא נותר סוס כשהיה!..."

משמעותה של התענית דיבור היא, שהאדם כופה את מידותיו הרעות, מרסן את עצמו ועושה שימוש בפיו רק ללימוד התורה הקדושה ולתפילה בכוונה לפני בורא העולם.

תכלית התענית היא לקדש את הפה, לא לדבר ליצנות, לשון הרע רכילות ושקרים. אבל אם האדם חוסם את פיו ובד בבד נותר עם כל מידותיו השליליות ותאוות שאינן רצויות - הרי הוא משול לסוס שאינו מוציא מפיו הגה ועם זאת נותן דרור לכל תאוותיו הבהמיות והשפלות.

יש הטועים וסוברים שהקב"ה מנסה את האדם על מנת לברר האם הוא צדיק או לא. וכי הקב"ה צריך לנסות אותך כדי לדעת מי אתה? הרי הוא

כל אהבתו נתונה לה' יתברך. ולא עוד אלא שהקב"ה לא אמר לאברהם לשחוט ולזבוח את יצחק, אלא רק להעלותו לעולה. אבל אברהם אבינו ברוב אהבתו לבוראו, היה מוכן ומזומן לשחוט את בנו למען ה' יתברך.

זהו יסוד העמידה בכל הניסיונות ובכל המצבים הקשים העוברים על האדם בימי חייו, כיון שכאשר אדם מגיע למצב של "בְּלִתִּי לֵה' לְבַדּוֹ" (שמות כב, ט), אין כל עונג בעולם השווה לאהבתו לבוראו!

מסופר על האדמו"ר רבי ישראל מרוזין זצ"ל, שבעת שעמד לצאת לדרך, ניגש אליו יהודי ואמר לו: "רבי, ראיתי בספרים הקדושים, שאדם הנוהג בתענית דיבור במשך ארבעים יום, זוכה לרוח הקודש. והנה אני, על אף שבמשך ארבעים יום תמימים לא הוצאתי מילה מפִּי, טרם זכיתי לרוח הקודש!"

רבי ישראל לא השיב לאיש דבר, ותחת זאת יצא מביתו, ניגש לסוס הרתום למרכבה והחל ללטף את פניו. היהודי הביט במעשי האדמו"ר

יודע בדיוק מי אתה!

מקלם זצ"ל היה אומר, כי חייל טוב הוא אינו מי שקולע יפה ומדויק במהלך אימונים שגרתיים. אלא מי שנמצא בקרב, ואף על פי כן ניצב בלי להתרגש ולהיבהל, וקולע בלא להחטיא את המטרה. חייל טוב הוא מי שיודע לעמוד בניסיון בעת קרב!

הניסיונות לא נועדו בשביל הקב"ה, אלא למען האדם עצמו המתעלה ומתגדל על ידי שעמד בניסיון, וכמאמר הכתוב: "נִתְתָּה לְיִרְאֵיךָ גַם לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קִשְׁט סֶלָה", (תהלים ס, 1).

בעמידתו בניסיון - נמדדת מדרגתו
האמיתית של האדם!

הגה"צ רבי שמחה זיסל - הסבא

פניני אור החיים הקדוש

העולם קיים בזכות הצדיקים

לשלחם, הרי זה רואה שיש להם עשות דבר ומכוסה ממנו המעשה, לזה אמר ה' 'המכסה אני מאברהם אשר אני עושה' פי' קודם עשותו.

ורז"ל אמרו (תנחומא) שהיה בלב אברהם על מי המבול למה לא תלה ה' להם בזכות הצדיקים שהיו בהם, ולפי דבריהם יכווין לומר 'אשר אני עושה' פי' אשר אני רגיל לעשות, כי אין אני מאבד אומה אלא אם אין בה צדיקים"

וה' אָמַר הַמְכֶסֶה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עוֹשֶׂה (בראשית יח, יז).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"טעם אומרם לשון זה 'המכסה' - להיות כי ראה אברהם מלאך הג' כי בא על דבר לעולם ולא נודע לו הדבר כמו שידע בפעולות ב' המלאכים, הא' בא לרפאות ואחד לבשר שרה. ועוד בלכתם מעימו ראה כי ב' מהם שמו פניהם דרך סדום ואברהם הולך עימם

סיבה לכך שהם הולכים לסדום.

ביאור נוסף, מבאר ה"אור החיים" הקדוש, עפ"י דברי רבותינו שבמדרש תנחומא, שאמרו:

לאברהם אבינו היתה שאלה:

מדוע הביא הקב"ה מבול על העולם, ולא הציל אותו בזכות הצדיקים שהיו באותו דור. וכי לא היו באותו דור חמישים צדיקים, או לפחות עשרה?

נמצא, כי בעצם שאלותיו של אברהם אבינו על סדום, היו אלו שאלות שהיו לו עוד קודם לכן, באשר הוא לא הבין את הנהגתו של השי"ת בתקופת המבול.

על כך השיבו הקב"ה, כי אם היו בדור המבול עשרה צדיקים, לא היה נחרב העולם.

וכמה צדיקים היו באותו דור? נח ואשתו, שלושת בניו ונשותיהם, סך הכל שמונה בני אדם.

אומנם באותו דור חי מתושלח, שהיה צדיק, ואכן זכותו הצטרפה לנח ובניו להגן על העולם שלא להביא את המבול - אך לאחר פטירתו הביא

ה"אור החיים" הקדוש מבאר מדוע השתמש הקב"ה בלשון "הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם".

ביאור אחד: אברהם אבינו ראה שהגיעו שלושה מלאכים, האחד בא לרפאותו, השני לבשר את שרה, והנה נשאר המלאך השלישי, שאברהם לא ידע לשם מה הוא בא. לכן לא רצה הקב"ה להסתיר ממנו את סיבת בואו, וגילה לו כי המלאך השלישי אמור להפוך את סדום.

ביאור נוסף: כאשר הלכו המלאכים, הלך עימם אברהם אבינו ללוותם, כמו שאומרת התורה: "וַאֲבְרָהָם הֵלֵךְ עִמָּם לְשִׁלְחָם", והנה הוא רואה שהם הולכים לכיוון סדום, כאמור שם: "וַיִּשְׁקְפוּ עַל פְּנֵי סְדֹם".

הבין אברהם אבינו שישנה איזו סיבה עלומה לכך שהם הולכים לעבר סדום, לזאת אמר הקב"ה שהוא לא יכסה ויסתיר מאברהם את סיבת לכתם לסדום, ויגלה לו כי הם הולכים להפוך אותה.

לכן אמר הקב"ה: "הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה", היינו קודם שאני עושה, אני צריך לגלות לו את הדבר, מאחר והוא כבר מבין שיש איזו

הוא ידע שיגיעו זמנים, בהם עם ישראל ירבו לחטוא לפני הקב"ה, ומידת הדין תקטרג ותבקש להשמידם, חס ושלום.

או אז, יבוא אברהם אבינו ויסגור עליהם, ויאמר: "ריבוננו של עולם! גם אם עם ישראל הרבו לחטוא, תמחל להם בזכות המעט צדיקים שיש בהם, כשם שהיית מוכן למחול לאנשי סדום, אם אכן היו נמצאים בהם הצדיקים".

לכן התפלל לפני השי"ת, כדי לשמוע ממנו את ההבטחה כי אם ימצאו בכלל ישראל עשרה צדיקים - "לא אֶשְׁחִית בְּעִבּוֹר הָעֲשָׂרָה". אברהם רצה לקבל מהשי"ת "תעודת יושר" לדורות עולם, שתמיד אם יהיו עשרה שישבו וילמדו תורה לשם שמים, כלל ישראל ימשיך להתקיים.

לפיכך עלינו לדעת, שצריך לדאוג בכל מקום ומקום, שיהיו לפחות עשרה שומרי תורה. להקים בית כנסת בכל יישוב ויישוב, ואם יהיו בבית הכנסת אפילו עשרה זקנים שמתפללים וקובעים עיתים לתורה - יהיה קיום למקום.

הקב"ה מבול על הארץ.

זהו שאמר הקב"ה: "הַמְכַסֶּה אֶנִּי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֶנִּי עֹשֶׂה", כאשר הכוונה היא שאין אני מכסה ממנו את אשר רגיל אני לעשות, ואין אני מאבד אומה אלא אם כן אין בה צדיקים.

סוד גדול גילה כאן הקב"ה לאברהם: "וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם" (משלי י, כה), הצדיק הוא המקיים את העולם, ובלעדיו - ישוב העולם לתהו ובוהו. זו המציאות האמיתית של העולם.

גם אם בעיני בשר רואים אנו כאן בארץ את הצבא נלחם בנשק, חובה לדעת כי אם לא היו אותם לומדי תורה, לא היה להם כל קיום.

לכך ממשיך הקב"ה ואומר, שאין הוא מכסה מאברהם סוד זה כי "אַבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגוֹי גָדוֹל וְעָצוּם", זרעו יהיה צדיק כמותו, והם אלו שיגנו על העולם - "וְנִבְרְכוּ בוֹ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ".

ראיתי מפרשים, שאברהם אבינו בתפילותיו הרבות לא התפלל רק עבור אנשי סדום הרשעים, אלא גם עבור עם ישראל, בניו שעתידים להיוולד.

מצות ביקור חולים

אליו הקב"ה לבקרו בחוליו.

כאשר אדם מבקר את החולה, עצם הביקור מסב לו הנאה, ולעתים הדבר ממש מחיה את נפשו.

הוא מרותק למיטתו ימים רבים, השעמום גובר, וכשמישהו בא לבקרו הוא ממש מחיה אותו, גם בלי שפותח עימו בשיחה. בוודאי ובוודאי כאשר החולה שוהה בביתו לבדו והוא זקוק לעזרה וסיוע. בכל המקרים הללו, ישנה תועלת לחולה בביקור שמבקרים אותו, ועל כן בוודאי מתקיימת בזה מצות ביקור חולים.

יתר על כן, אף אם בשעת הביקור החולה שקוע בשינה ואינו מודע להימצאותו של המבקר, מכל מקום אחר כך כשייודע לו שפלוגי ביקר אותו, הדבר יגרום לו קורת רוח. ואף אם לא ייודע לו כלל על ביקורו של פלוני אצלו, כגון שהוא מחוסר הכרה ולא שבה הכרתו אף לאחר זמן, מכל מקום ישנה תועלת בעצם הביקור, כי כל המבקר את החולה - נוטל אחד משישים מחוליו (נדרים לט ע"ב), על כן מקיים בזה מצות ביקור חולים.

וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלָיו מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פְּתַח הָאֵהָל כְּחֵם הַיּוֹם (בראשית יח, א).

הפסוק מספר על התגלות ה' אל אברהם - "וירא אליו ה'". האם ה' דיבר עימו? ועל מה דיבר עימו?

רש"י מביא את מאמרו של רבי חמא ברבי חנינא: "יום שלישי למילתו היה, ובא הקדוש ברוך הוא ושאל בשלומו".

הרא"ש (על התורה) דן בשאלה, מה דינו של אדם המבקר חולה ואינו מדבר עימו כלל. לפעמים החולה אינו מסוגל לדבר, ולעתים אף שרוי בשינה או בחוסר הכרה ואינו יודע מעצם הביקור - האם קיים האדם מצוות ביקור חולים, או שנאמר כי דוקא אם החולה מודע לביקור ומשוחח עם המבקר - רק אז נתקיימה המצוה, כי יש בביקור הזה תועלת והנאה לחולה.

ומסיק הרא"ש כי עצם הביקור אצל החולה, גם בלי לדבר עימו, נחשב למצות ביקור חולים.

והראיה - מהביקור שביקר הקב"ה אצל אברהם ביום השלישי למילתו. ה' התגלה לאברהם אך לא דיבר עימו מאומה, ובכל זאת נחשב הדבר שבא

טוב לחולה שהמבקר לא יפתח עימו בשיחה בעת שבא לבקרו בחוליו, משום שהוא חלוש והדיבור קשה לו וגורם לו סבל, ואף עלול להזיק לבריאותו. וכגון מה שאמרו (נדרים מא ע"א) כי הדיבור קשה לחולי עיניים.

במצב כזה עדיף שהמבקר יברכו בברכת "ה' ישלח לך רפואה שלימה" - ודי בכך.

אומנם בספר חרדים (מצוות עשה פרק ד, מז) מובא, שמענפי מצוות ביקור חולים הוא לדבר עם החולה. אך אימת? כאשר הדיבור גורם לו קורת רוח ומועיל לחוליו. וכגון מה שאמרו (שם) כי הדיבור מועיל לאישתא, היינו לחום הגוף, שעל ידי הדיבור הגוף מצטנן מעט. אך, כאמור, אם הדיבור מכביד עליו ומזיק לו - פשוט הדבר שיש לו להימנע מלפתוח עימו בדברים.

ולעתים, עצם נוכחותו של אדם בחדרו

בגמרא (נדרים מ ע"א) מובא: "מעשה בתלמיד אחד מתלמידי רבי עקיבא שחלה. לא נכנסו חכמים לבקרו, ונכנס רבי עקיבא לבקרו". ראה רבי עקיבא שחדרו של החולה מלוכלך, וציוה שיטאטאו וישטפו את הריצפה לפניו. מספרת הגמרא: "ובשביל שכיבדו וריבצו לפניו - חיה", מצבו השתפר והבריא. "אמר ליה [התלמיד]: רבי, החייתני!".

כשנוכח רבי עקיבא לדעת שביקורו החיה את החולה, יצא ודרש: "כל מי שאין מבקר חולים - כאילו שופך דמים", עד כדי כך!

חולה זקוק לאווירה הטובה שתסייע לו לריפוי גופו, לכן צריך להשתדל ברוב עוז בעניין הזה של ביקור חולים.

ויש להוסיף בזה, שלעתים אדרבה,

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

הביקור, כדי שלא לתפוס את החולה בזמן או במצב לא נוח ולא נעים מכל סיבה שהיא. ולא כאותם אנשים המפתיעים את החולה ושוהים בחדרו זמן רב ומאריכים בשיחה ומטרידים אותו בשאלות מביכות בענייני מחלתו.

וחמור מכך, כאשר קבוצה גדולה של מבקרים נכנסת בבת אחת אל החולה, וכולם יחד שוהים בחדרו בהמולה רבה וקול רעש גדול.

כללו של דבר: החכם עיניו בראשו, תמיד יש לשקול בחכמה ובדעת מה נכון לעשות - האם להיכנס לחדרו של החולה ולכמה זמן, האם לפתוח עימו בשיחה ועד כמה להאריך בה, וכל כיוצא בזה, כדי שלא יצא שכרו בהפסדו.

של החולה מכבידה עליו מאוד, גם בלי שום דיבור עימו. כגון שהוא חלוש מאוד והעובדה שמישהו בא לבקרו מעיקה עליו, או שהוא שרוע במיטתו במצב לא נעים והוא מתבייש שיראוהו במצבו.

על כן, לעתים נכון להיכנס לחדרו של החולה רק לזמן קצר ולא יותר, לאחל לו "רפואה שלימה מן השמים" - ולצאת.

ולעתים נכון שלא להיכנס לחדרו כלל, וכגון מה שאמרו (שם) שאין מבקרים חולי מעיים, משום שהגוף לא נקי והוא צריך לנקבו בתכיפות, ונמצא שהוא מצער את החולה בעצם נוכחותו בחדרו.

בדרך כלל, ראוי להודיע מראש על

הטוב שברופאים לגיהנם

אברהם.

ידועים דברי רבותינו (קידושין פב ע"א): "הטוב שברופאים לגיהנם". ולכאורה דבר פלא הוא, הרי ישנם רופאים יראי

והנה שלשה אנשים נצבים עליו

(בראשית יח, ב).

רש"י מביא את דברי חז"ל במדרש, שאחד מהמלאכים בא לרפאות את

בשם אביו, סיפור על ה"חזון איש"
זצ"ל:

קרוב משפחתם היה חולה במחלה קשה במוח, והרופאים אמרו שאם רוצים לנסות להציל את חייו, אין ברירה אלא לערוך לו ניתוח מוח מסובך ומסוכן, אצל פרופסור מפורסם וידוע.

בני המשפחה אמרו לרופאים, שאין הם עושים דבר בלי לשאול את ה"חזון איש", ואכן הם סיפרו לו על מחלתו של הקרוב ושאלו את עצתו.

לקח ה"חזון איש" דף ושרטט עליו כיצד לעשות את הניתוח, תוך שהוא מבקש מהם להביא את הדף לרופא המנתח ולומר לו שיעשה את הניתוח כפי שמשורטט בו.

הם הביאו זאת למנתח, שהתפלא על ההוראה שקיבל, אבל הבטיח להם לעשות את הניתוח כפי שביקש ה"חזון איש", אף שדעתו האישית היתה שיש לעשותו בדרך אחרת.

בתום הניתוח יצא המנתח אל המשפחה ואמר להם: "אכן עשיתי את הניתוח לא כפי שסברתי אלא לפי השרטוט, ובמהלכו התברר לי כי אם הייתי עושה כמו שחשבת, היה

שמים, המטפלים במסירות בחולים ומרפאים אותם, ומדוע פסקו חז"ל את פסקם כי הטוב שברופאים לגיהנם?

רבנו המהרש"א שם מיישב את דברי הגמרא ואומר כך: "טוב שברופאים, דהיינו שמחזיק עצמו לטוב ולמומחה שברופאים שאין כמוהו, וסומך ביותר על המחאתו מתוך גאוותו, ולפעמים הוא טועה בטבע החולה וממית את החולה ברפואותיו בדבר שמזיק לחולה זה. אבל יש לו לישא וליתן עם שאר הרופאים, כיון שהוא סכנת נפשות".

כלומר, כל רופא, גם אם הוא מומחה, צריך להתייעץ עם קטנים ממנו, אולי ישמע מהם איזו עצה טובה ויוכל להציל את החולה.

אבל רופא החושב על עצמו שהוא "הטוב שברופאים", הוא המומחה הגדול ביותר ואין לו צורך להתייעץ עם רופאים אחרים - סופו שיגרום למותם של חוליו ועל כך יירש גיהנם.

בצעירותי למדתי חברותא ביישיבת בית יוסף נובהרדוק, עם בנו של הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, והוא סיפר לי

שהיתה יעילה הרבה יותר מהשיטות שהכירו עד אז.

את כל זה למד ה"חזון איש" מהתורה הקדושה.

את עמלו בתורה, לא ניתן כלל להשיג. הוא היה לומד עד כלות כוחותיו, ופעם אחת מָצָאוּ אחד התלמידים כאשר הוא ישן על הרצפה ליד המיטה.

כאשר העיר אותו ושאל מדוע לא ישן במיטה, השיבו ה"חזון איש", כי הוא למד עד כלות הכוחות, והיתה לו טעות בהערכת כוחותיו. הוא סבר שעדיין נותר לו כוח להגיע עד למיטה ולשכב עליה, אבל כוחותיו נגמרו עוד לפני שהגיע למיטה ולכן נותר לשכב על הרצפה...

בפעם אחרת, מצאו התלמיד ישן על המיטה בלי הכרית שהיה רגיל לישון עליה, כאשר הכרית מוטלת על הרצפה. הוא שאל את ה"חזון איש" מדוע לא הרים את הכרית לפני

החולה מת במקום, אך כיון שעשיתי כפי שאמר הרב, הניתוח הצליח מעל ומעבר למשוער".

אותו רופא, פרופסור מפורסם לניתוחי מוח, ביקש להכיר את הרב, ובני המשפחה לקחוהו אל מרן ה"חזון איש".

כאשר נכנס הרופא ל"חזון איש", שאלו היכן הוא למד רפואה, ומהיכן הִיָדַע המופלא שלו בניתוחי מוח.

השיב לו ה"חזון איש", כי מעולם לא למד רפואה, והמקור היחיד לכל הידע שלו הוא מהתורה הקדושה. בגמרא במסכת חולין ישנה התייחסות לעניין המוח, ועל פי דברי הגמרא הללו, הוא הבין שיש לערוך את הניתוח בדרך שאמר ולא בדרך בה רצו הרופאים.

אותו פרופסור שמר את השרטוט של ה"חזון איש", וכאשר היה מלמד סטודנטים, היה מראה להם את 'שיטת הניתוח' שלמד מה"חזון איש",

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

המשנה בפרקי אבות (ו, א) אומרת, כי "העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה". הנה כי כן, בזכות עמל התורה של ה"חזון איש", שהיה מעבר לכוחות אנושי, הוא זכה לדברים הרבה, גם לידע מופלא ברפואה, אף שמעולם לא למד ולא עסק בזה. כי בתורה הקדושה כלולות כל החוכמות שבעולם, ומי שמתייגע בה, יכול ליזכות בכל.

שנשכב לישון, וה"חזון איש" השיבו: "אם היה לי עוד כוח להרים את הכרית, הייתי ממשיך ללמוד..." בצעירותו הוא למד רבות "ארבעה טורים" עם "בית יוסף", עד שהיו מכנים אותו בצחוק 'בית יוספניק'. סיפר ה"חזון איש" כי לימים, אלו שהיו צוחקים עליו בצעירותו, היו מגיעים אליו כדי לשאול דבר הלכה...

במידה שאדם מודד מודדים לו

להם את המן בעולם העליון ונתן להם...

אברהם נתן בשר לאורחים בעצמו, שנאמר: "ואל הבקר רץ אברהם", ובזכות זה קיבלו ישראל את השלו על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו, שנאמר: "וְרוּחַ נָסַע מֵאֵת ה' (במדבר יא, לא).

אולם את המים לא הביא אברהם בעצמו אלא על ידי משרת, "יקח נא" - על ידי שליח. אמר לו הקב"ה: אתה הבאת על ידי השליח, חייך שאף אני אעשה כן לבניך, ואביא להם את המים על ידי שליח - משה רבנו, שנאמר: "וְהִפִּיתָ בְּצוּר וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מִים וְשָׁתָה

יֶקֶח נָא מֵעֵט מִים וְרָחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהַשְׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ (בראשית יח, ד).

אמרו חז"ל (בבא מציעא פו ע"ב): "כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו - עשה הקדוש ברוך הוא לבניו [בני ישראל בהיותם במדבר] בעצמו, וכל מה שעשה אברהם על ידי שליח - עשה הקדוש ברוך הוא לבניו על ידי שליח".

אברהם אבינו נתן פת לחם לאורחים בעצמו, שנאמר: "ואקחה פת לחם" - אקח בעצמי, ובזכות זה קיבלו ישראל את המן מה' יתברך בעצמו. "וְהָפֶן פְּזַרְע גַּד הוּא" (במדבר יא, ז), הקב"ה הכין

והנה ביום בהיר אחד הלשינו על שני השופטים הבכירים שהעסיקו עובדים זרים בבתיהם ללא דיווח לרשויות ובלי לקבל היתר לכך. לאחר חקירות ודרישות גילו השלטונות שאמת יש בדבר והפרקליטות ביקשה לשפוט את שני השופטים הבכירים.

השופט העליון שנבחר לשפוט בדין זה נקרא בשם ג'ורג' סטיוארט. הוא הכיר את טבעם של שני השופטים העומדים לפניו בדין, ועל פי זה התחיל את הדיון הסוער. אולם בית המשפט היה מלא מפה לפה, עיתונאים סקרנים מכל רחבי העולם נכחו במקום.

שני השופטים, שהבינו שכלתה אליהם הרעה, הודו באשמה, ופסק דינם היה, שכל שופט יישפט באותו אופן בו שפט בדיונים דומים שהיו לו בעבר בנושא זה.

ג'ורג' סטיוארט - שופט בית הדין העליון, פנה אל ג'ק, השופט המטה כלפי חסד, ואמר לו: "אתה בעצמך שופט בכיר, ואני מאמין שבאו לפניך משפטים מסוג זה. בבקשה, תשפוט לפי המשפטים ששפטת!"

מיד פתח ג'ק את מחשבו האישי, חיפש ערך "עובד זר" והציג בפני חברי

העם ויעש כן מלשה לעיני זקני ישראל" (שמות יז, 1)

זהו הכלל: "במידה שאדם מודד - בה מודדים לו" (סוטה פ"א, מ"ז).

ובעניין זה נספר מעשה שהיה:

בארצות הברית היו שני שופטים בכירים שהיו גם חברים טובים, ג'ק וסטיב.

ג'ק היה מתון בדרכיו ותמיד הסתכל על התועלת היוצאת מהמשפט לטובת הכלל והפרט הנשפט לפניו.

את הכל עשה במתינות ובהתחשבות, רב חסד מטה כלפי חסד, ופעמים שהיה רואה לנכון שיש צורך לשקם ולעודד את הנאשם, ולכן היה משתדל להסדיר לו דרך הרשויות עבודה שתתאים לו.

לעומתו סטיב היה שופט קשוח, המטיל אימה ועונשים כבדים על הנאשמים, על אף שלא תמיד היו לו ראיות חותכות וברורות כנגדם.

וכך נהיה שגור בפי המון העם, שאצל השופט סטיב לעולם אי אפשר לצאת זכאי.

לפי ההתאמצות וההשקעה שמשקיע האדם במצוות ובחסדים, כך יקבל לעצמו ולבניו אחריו, וככל שיגביר חסדיו בכמות ובאיכות, כך יגביר ה' יתברך חסדו עליו!

אברהם אבינו אמר "יִקַּח נָא מְעַט מִמִּי" (בראשית יח, ד), על ידי שליח, ולכן קיבלו בניו את המים על ידי שליח.

אילו הקב"ה היה נותן להם ישירות את המים, לא היה משה רבנו נכשל בעוון מי מריבה ולא היה נקנס עליו למות במדבר. הוא היה נכנס לארץ ישראל ונעשה משיח (זוהר ח"א רנ"ג ע"א), בונה את בית המקדש, שלא היה חרב (סוטה ט ע"א), אבותינו לא היו גולים והעולם היה בא לתיקונו השלם!

בגלל הכאת הסלע, הוצרך משה רבנו למות במדבר, וכל המעלות הגדולות הללו נאבדו מאיתנו. וכל זאת למה? כי אברהם עשה על ידי שליח דבר שהיה צריך לעשותו בעצמו!

ללמדנו עד כמה מדקדק הקב"ה עם חסידיו כחוט השערה (יבמות קכ"א ע"ב), שנאמר: "וְסִבְיָיו נְשָׁעְרָה מְאֹד (תהלים נ.ג).

בית הדין את כל המשפטים שדן בעניין זה.

ברוב המשפטים פסק לקנוס את הנאשם בתשע-מאות דולר ובנוסף שלושה שבועות עבודות שרות.

"מצוין", אמר שופט בית הדין העליון, "כך תקבל! תשע-מאות דולר קנס ושלושה שבועות עבודות שרות!"

שמח ג'ק על פסק הדין "הקל" ויצא בשמחה ובטוב לבב.

לאחר מכן הגיע תורו של סטיב - השופט הקשוח.

פתח סטיב את המחשב ומצא שפסק בדין זה קנס של שנים-עשר אלף דולר! ושלושה חודשי מאסר בפועל!

"בבקשה", אמר שופט בית הדין העליון בנחרצות, "קבל עליך את הדין שפסקת בעצמך!", פֶּאֲשֶׁר עָשָׂה בְּנִי וְעָשָׂה לוֹ (ויקרא כד, ט), גמולו ישיב לו בראשו.

למדנו מסיפור זה יסוד עצום: לפי איך שדן האדם אחרים, כך ידונו אותו.

כמות גדולה עבור שלושה אנשים!?!...

שנשלחו על ידי הקב"ה.

והנה ההלכה נפסקה, שאף שמותר ביום טוב לבשל לצורך 'אוכל נפש', ואין להכין מאכלים אלא רק מה שצריך ליום טוב עצמו ולא מעבר לכך. עם זאת, יכולה אשה למלא קדירה מלאה בשר, אף שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת, כיון שבשר בכמות גדולה מתבשל טוב יותר ועל כן זהו צורך יום טוב.

כך גם מותר למלא את התנור בפת, אף שאינו זקוק אלא לפת אחת (שולחן ערוך אורח חיים סימן תקז סעיף 1), כי כאשר יש ריבוי של פת בתנור, הריח נקלט מלחם אחד לשני, וטעמו משתבח.

נמצא כי אף שאין הוא זקוק אלא לפת אחת, בכל אופן זהו צורך יום טוב למלא את כל התנור בפת, כיון שעל ידי זה משתבח הפת.

ומעתה מובן היטב מדוע אפה אברהם אבינו פת משלושה סאים קמח - אף שהיה זקוק לפת רק עבור שלושה אנשים, מכל מקום כיון שהיה לו תנור גדול, והוא רצה שטעמו של הלחם יהיה ערב - מילא את כל התנור בפת, ולשם כך זקוק היה לכמות גדולה של קמח.

מהרי שלש סאים קמח סלת לוישי ועשי עגות (בראשית יח, 1).

אברהם אבינו ביקש משרה לאפות למלאכים לחם משלושה סאים קמח סולת.

אם נעשה חשבון כמה הוא שיעור סאה, הרי לפי שיטת רבי חיים נאה מדובר בנפח של כשמונה ליטרים, ואילו לפי ה"חזון איש" שיעור הנפח של סאה הוא כארבע-עשרה ליטרים. אם כן, שלוש סאים הם לכל הפחות עשרים וארבעה ליטרים של קמח - שזו כמות גדולה ביותר.

לפי זה צריך להבין, מדוע היה זקוק אברהם אבינו לכמות כה גדולה של קמח, כדי לאפות לחם לשלושה אנשים בלבד?

ברם, תנורו של אברהם אבינו היה גדול ביותר.

הרי ביתו היה פתוח מארבע רוחותיו, וכל העת היו מגיעים אליו אורחים, וכדי לספק להם לחם בשפע הוא נזקק לתנור גדול. אלא שבפעם הזאת, מאחר והוציא הקב"ה חמה מנרתיקה ואיש לא הסתובב בחוץ, לא הגיעו אורחים, מלבד שלושת המלאכים

מה בסך הכל עשיתי?! ...!

היטב, ודווקא משום היכרות זו "וְאֶחָשֶׁדְךָ גַם אֶנְכִי אוֹתְךָ מִחֲטוֹא לִי", הייתי צריך לשתק את כל התפקוד שלך. "על פן לא נתתיך לנגע עליה".

מגיע אורח לעיר, ובמקום להתנהג כלפיו כפי שראוי להתנהג כלפי אורח ולשאול אותו על עסקי אכילה ושתייה - לאבימלך יש בראש רק דבר אחד: "אשתך היא או אחותך היא?" (בבא קמא צב ע"א), והטמא הזה עוד בטוח בעצמו שאין צדיק גדול יותר ממנו, ושואל: "הגוי גם צדיק תהרג?"... במקום להרכין ראש ולהתבייש במעשיו - עוד מסוגל לדבר על תום לבבו וניקיון כפיו...

יש לו עוד טענות כלפי אברהם: אנחנו אנשים מתורבתים, נאורים, מתנהגים בנימוס ובדרך ארץ! "מה עשית לנו ומה חטאתי לך פי הבאת עלי ועל ממלכתך חטאת גדלה". אצלנו הכל מצוחצח. האנשים אריסטוקרטים. מה לך לטפול עלינו משאות שוא ומדווחים.

הגוי גם צדיק תהרג (בראשית כ, ד).

מעיון בהתנהגותו ובתגובותיו של אבימלך, אנו למדים עד כמה אדם קרוב אצל עצמו, ואינו רואה את נגעיו. הוא יכול לחיות בשיא הטומאה ולחשוב את עצמו לצדיק גדול.

כשהקב"ה אומר לאבימלך "הנך מת על האשה אשר לקחת", הוא בא בטענות לקב"ה: "הגוי גם צדיק תהרג?". לא פחות ולא יותר: אני צדיק! מה בסך הכל עשיתי? ראיתי אשה יפה וחמדתי בה... בסך הכל רציתי לספק את התאוות הבהמיות שלי... "בתם לבבי ובנקיני פפי עשיתי זאת"...

הוא לא חושב - ולו לרגע אחד - על כך שהוא שטוף בתאוות ושרוי בטומאה. הוא לא חושב לרגע שהתנהגות כזאת היא התנהגות שפלה, ביחס לכל אדם, קל וחומר למלך!

"ויאמר אליו האלקים בחלם..." - בדרך מליצה קוראים את הפסוק כך: "ויאמר אליו האלקים: בחלם..." תחלום שאתה צדיק! אני מכיר אותך

לרחם על כלבים ולרצוח אנשים.

אחד מניצולי השואה סיפר סיפור
מזעזע:

הקלגסים הנאצים הארורים נכנסו לביתם עם כלביהם האימתניים. הם מזגו לעצמם כוס קפה וציוו על בני הבית לא לזוז ממקומותיהם. בעודם לוגמים מהקפה הם לקחו את הילדים וניפצו את ראשיהם על הקירות, וכל זאת לעיני הוריהם! השם ירחם.

לאחד מהם, שעישן סיגריה להנאתו, נשמטה הסיגריה מהפה, והיא נפלה על רגלו של הכלב. הגרמני ימ"ש נחרד עד אימה. שיניו נקשו זו לזו. הוא ליטף את כלבו וביקש ממנו סליחה על הצער שגרם לו...

פחדו של רבי אלחנן זצ"ל התממש. מילה במילה. כשאין יראת שמים - נורא נוראות עד היכן אפשר להגיע! אפשר לרחם על כלבים ובד בבד לנפץ ראשי תינוקות! אפשר להיות תרבותיים, נקיים מסודרים ומצוחצחים, ובד בבד לעשות סבונים מבשרם של אנשים!

עוד בטרם פרצה שואת אירופה האיזומה, הוזמן הגאון רבי אלחנן ווסרמן זצ"ל לשאת נאום קצר בגרמניה, ובו אמר בצורה גלויה ומפורשת: "הפחד הגדול ביותר שלי הוא מפני אלה שמרגישים את עצמם נאורים ותרבותיים. אלה הם חיות הטרף של העולם!"

וכאן פונה אברהם ומגלה לאבימלך את הסוד: "יִקְ אֵין יִרְאָת אֱלֹקִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וַהֲרֹגוּנִי!"

אלוקים נגלה אליך, אבימלך, בחלום הלילה ואמר לך בצורה ברורה וחד משמעית: "הִנֵּה מוֹת עַל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר לְקַחְתָּ", ולמרות זאת לא זו אצלך מאומה! אינך מתחיל לחשוב - ולו לשנייה אחת - על צורת התנהגותך, על דרך חיך, וממשיך להחשיב את עצמך לצדיק גדול, מרשה לעצמך לבוא בטענות לקב"ה "הֲגוֹי גַם צַדִּיק תִּהְרָג" ולהתהדר בתום לבבך וניקיון כפיך.

אם כך - סימן שאין לך יראת שמים, וכשאין יראת שמים ניתן להגיע עד לשפל המדרגה האנושית, המוסרית,

מעידים כי בתוכם לא מסתרת חית טרף אימתנית.

הקב"ה מבקש מאתנו יראת שמים. חיי קדושה. אלו הם דברים פנימיים, עמוקים, ובהם עלינו להשתדל להתמלא.

אולם בכך לא תמה חובתנו בעולמנו. לאחר שמילא אדם את עצמו בתורה ובקדושה - עליו להיות בבחינת טופח על מנת להטפח, ולהביא את דבר ה' לעוד ועוד יהודים ולדאוג גם להם.

הטומאה ברחוב גוברת והולכת מיום ליום. רק אין יראת אלוקים במקום הזה. חכמת הסופרים תסרח ויראי חטא ימאסו. תפקידנו, להגביר - ביתר שאת וביתר עוז - את יראת השמים בעולם, וּלְקַרְב עוֹד וְעוֹד יְהוּדִים לְחַיֵי תורה וקדושה.

אֵל לוֹ לְאָדָם לְהִתְמַקֵּד רַק בְּעִצְמוֹ. בוודאי, כאמור, כל אחד חייב להתמלא בעצמו. בלי שהוא בעצמו מלא - לא יצליח למלא אחרים. ומכל מקום, אֵל לוֹ לְהִתְחַבֵּא, לְחִשּׁוֹב: "חבל לי על הזמן. עלי עוד ללמוד. עלי עוד להספיק" - אלא יצא גם אל העם שבשדות כדי להרבות חיילים לתורה...

"רַק אֵין יִרְאָת אֱלֹקִים בְּמָקוֹם הַזֶּה וְהִרְגוּנִי".

אם אכסנאי בא לעיר, והדבר היחיד שמעניין את אבימלך הוא עריות ותאוות - סימן מובהק הוא שאין יראת שמים במקום!

אם גם לאחר הגילוי האלוקי בחלום אין שום שינוי, ועולם כמנהגו נוהג - הרי שיש כאן טומאה עמוקה, טומאה רצוצה, הבוקעת ועולה עד השמים.

כל הנימוסים, התרבות, הנאורות, האריסטוקרטיה - לא שווים כלום! אלו הם עקרבים המצופים בשוקולד! מבחוץ זה נראה שוקולד, אבל עקיצתם - עקיצת עקרב. הם מסוגלים לעשות את כל הדברים הנאלחים והשפלים ביותר בעולם.

אם אין יראת שמים - אין להאמין לכל הדיבורים היפים והמתוקים, מטיפי הדבש... אין בהם שום אמת! הריהם משולים לזה ה"נֶשֶׁר בְּשָׂרִים עַל לֶבָרֶע" (משלי כה, כ).

הקב"ה לא מבקש דברי רהב חיצוניים. נימוס, סדר וניקיון, תרבות ונאורות - כל אלו דברים חיצוניים, שעדיין לא

גם כי יזקין לא יסור ממנו

מצות בפסח, כי זה מה שלמד בביתו של אברהם אבינו...

הנה כי כן, יכול להיות לוט בתוככי אנשי סדום שהיו "רעים וחטאים", ועדיין לדבוק במנהגים שלמד בבית בו שהה וגדל.

הרי לנו לימוד חשוב לכל אחד ואחד, להחדיר בילדיו ובני ביתו את ההלכות והמנהגים שהתורה מחייבת. כי כאשר יגדלו הילדים, כל מה שחונכו והורגלו, ימשיכו איתם לכל החיים.

אם יזכו וילמדו בישיבות קדושות, בוודאי שכל מה שינקו בילדותם מבית הוריהם, ילווה וירומם אותם. אבל גם אם לא יזכו להמשיך וללמוד כל חייהם, אלא יצאו לעבודה, הרי כל המנהגים, ההלכות והיראת שמים שהושרשו

ומצות אֶפֶה וַיֹּאכְלוּ (בראשית יט, ג).

התורה מספרת, שכאשר הגיעו המלאכים לסדום ולוט הזמינם לביתו, הוא נתן להם לאכול מצות, כיון שהיה זה בפסח.

הבה ונתבונן בדמותו של לוט. התורה מספרת כי ביום שבאו המלאכים - "לוט ישב בַּשַּׁעַר סְדֹם", ומבאר שם רש"י: "אותו היום מינהו שופט עליהם".

לוט זכה באותו יום ל'כבוד גדול', להיות שופט בבית המשפט של סדום. כולנו יודעים מה היו 'חוקי סדום', שעד היום מהווים מודל לחוקים מעוותים ומסולפים, ולוט היה זה שהסכים להיות שופט בסדום. עם זאת, אותו לוט, ממשיך לאכול

לרפואת והצלחת
דוד בן שהנו שושנה

אברהם, אלא היה מחזיק חמץ בביתו, המלאכים לא היו נכנסים אליו ולא מצילים אותו והוא היה נאבד עם סדום. אבל בזכות שמירת המנהגים הקדושים, הוא זכה בחייו.

כך גם כל יהודי ויהודי, אם הוא דבק במסורת בית אביו, דבר זה ישמור עליו כל חייו, להמשיך ללכת בדרך האבות הקדושים.

בהם מילדותם - ימשיכו ללוותם בהמשך חייהם ולשמור עליהם לבל יסטו חלילה מהדרך.

רואים אנו כיצד המנהגים שראה לוט בבית אברהם והמשיך לנהוג בהם גם ביושבו בסדום, בסופו של דבר הם שהצילו את חייו.

הרי שאם לוט לא היה שומר את הלכות הפסח כפי שראה אצל

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחה

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ה